

og da foretaget nogle Undersøgelser, ogsaa en Undersøgelse af Bekostningen for samtlige 100 Andelskasser. Man beklager sig jo ogsaa over, at Bekostningen for Banktilsynet vil blive uoverkommelig, foruden at der vil blive stillet for store Krav til Administrationen, og at dette vil belaste Omkostningerne for Andelskasserne i alt for urimelig Grad.

Jeg maa for det første sige, at med Hensyn til Administrationsomkostningerne for Andelskasserne saa er det vel rigtigt, at de er billigt administreret, og dette kan være en Fordel. Samtlige Banker i 1922 havde af deres Indlaanskapital Omkostninger svarende til 1,6 pCt. af Indlaanskapitalen. Andelskasserne havde i samme Aar Omkostninger svarende til 0,8 pCt., altsaa Halvdelen, men naar man undersøger de enkelte Kasser, er det ingenlunde saa, at de alle sammen administreres saa uhyre billigt. Der er endda en enkelt Andelskasse, for hvilken Administrationsprocenten er helt oppe paa 3,2 pCt., adskilligt højere, end den er for de fleste Banker.

Med Hensyn til Bekostningerne for Andelskasserne ved at være inde under Banktilsynet vilde de for samtlige 100 Andelskasser, hvis man regner med de hidtil gældende Regler for Bidrag til Banktilsynet, andrage 1 000 Kr. om Aaret. Jeg skulde dog tro, at disse hundrede Kasser med deres mange Millioner Kapital nok skulde kunne afholde 1 000 Kr. til et saadant Tilsyn.

Nu har man gjort gældende, at de snarere end at komme ind under Bankloven burde komme ind under Sparekasseloven. Jeg er fuldkommen enig med det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen, der med selve Andelskassernes Andragende i Haanden beviste, at deres Forretninger er Bankforretninger i bedste Forstand i stor Udstrækning; deres Regnskaber viser, at der er en Forretningsform, som ganske særlig anvendes: Ydelse af Kassekredit, og ingen vil vel paastaa, at dette fortrinsvis er en Sparekasseforretning. Andelskassernes Pengeanbringelser svarer heller ikke til Sparekassers. Sparekasserne anbringer deres Midler i Fonds. Andelskasserne har 2 pCt. af deres Midler i Fonds, hvoraf 1½ pCt. er anbragt i Andelsbeviser i Andelsbanken, medens alt det andet er anbragt paa helt anden, bankmæssig, Maade.

Dertil kommer, at disse Andelskasser, eller i hvert Fald en Del af dem, staar i intimt Forhold til Andelsbanken, maaske ikke i særlig Grad som Skyldnere og maaske heller ikke i særlig Grad som Fordringshavere. Af 87 Andelskassers Regnskab ses,

at de har en Gæld til den danske Andelsbank paa 1 016 000 Kr. og et Tilgodehavende paa 1 432 000 og er Andelshavere med et Beløb af 261 000 Kr. Deres Gæld og Fordringer overfor Andelsbanken gaar altsaa saa nogenlunde lige op. Men dette viser jo usægtelig, at det i udstrakt Grad er Bankvirksomhed, disse Kasser er knyttet til. Det er en Kendsgerning, som ogsaa paa anden Maade er bekendt. Jeg maa i saa Henseende erindre om, at disse Andelskasser har været under offentlig Omtale før nu, nemlig i Andelsbladet paa Foranledning af den Forbindelse, der er mellem Andelskasserne og Andelsbanken. Naar det siges, at ingen af disse Andelskasser er gaaet i Stykker, er det maaske værd at minde om, at de ogsaa daarlig nok har haft Tid til det endnu. De har kun bestaaet i forholdsvis faa Aar.

Den 16. Juni 1922 fandtes der en Artikel i Andelsbladet, som ikke er ilde at faa Forstand af; i den hedder det, at disse Kasser er blevet til i den mest pengeregelige Tid. Endnu er det lykkedes dem at komme igennem Tidens Vanskeligheder. Forhaabentlig vil det fortsat lykkes. Jeg har intet som helst Ønske om, at der skulde ske dem noget ondt. Jeg vil tværtimod ved Oprettelsen af et effektivt Tilsyn drage Omsorg for, at man det længst mulige undgaar, at der sker Ulykker for dem.

I den nævnte Artikel i Andelsbladet, hvori der refereres omfattende Udtalelser af Direktør Anders Nielsen, omtales det, hvorfor man fra Andelsbankens Side var betænkelig ved Forholdet til Andelskasserne. Direktør Anders Nielsen udtaler der, at nogle Kasser havde jo søgt Ly under Andelsbankens Vinger, og i de første 4—5 Aar førte man Kontrol med dem; men, hedder det, vi havde, allerede forinden de voksede sig stærke, følt os baade økonomisk og moralsk tyngede af Medansvaret for deres Administration, der jo vist ofte bliver forestaaet af ulønnede Folk, ofte maaske endogsaa som et Lejlighedsarbejde; saa besluttede vi at træffe Foranstaltninger til Ophævelse af vort Ansvar og vor Pligt til at kontrolere. Det udvikles videre i den paagældende Artikel, hvorledes man søgte at faa fastlagt baade Vedtægter og Regler for Andelskasserne, men hvorledes den store Mængde af dem en skønne Dag frasagde sig denne Indflydelse fraoven og nægtede at godkende Vedtægter af den Art, som man fra Andelsbankens Side af moralske og økonomiske Hensyn ansaa det for nødvendigt at gennemføre.

Jeg tror derfor, at man skal være lidt